

СИСТЕМА ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ОБМЕЖЕНЬ ПОПИТУ НА ПРОДУКТИ ВИРОБНИЦТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Робота присвячена розробці інтегрованої оптимальної системи управління проектом на стадіях побудови, функціонування і модернізації виробництв, що є термінальними об'єктами проекту. Поставлена і вирішена задача оптимального оперативного розподілу ресурсу між виробництвами окремих продуктів з урахуванням попиту, обумовленому цінами і якістю продукту виробництва. Змістовно управління з урахуванням обмежень – обчислення оптимального розподілу ресурсів між кроками процесу розвитку виробництва, власне виробництва і ритейлом – доведенням до кінцевого користувача. Головний програмний модуль складається з підпрограм: оптимального агрегування ресурсної структури виробництва, обчислення оптимальної стратегії розвитку системи. Виконано моделювання процесів розвитку і аналіз результатів моделювання.

Ключові слова: оптимальне агрегування, ритейл, конкуренція, виробництво, ринкові вікна, навчання, адаптація.

Abstracts

The article is devoted to the development of an integrated optimal project management system at the stages of construction, operation and modernization of production facilities, which are the terminal objects of the project. The problem of optimal operative distribution of a resource between manufactures of separate products taking into account the demand caused by the prices and quality of a product of manufacture is set and solved. Meaningful management, taking into account the limitations - the calculation of the optimal distribution of resources between the steps of the production development process, the actual production and retail - bringing to the end user. The main software module consists of subroutines: optimal aggregation of the resource structure of production, calculation of the optimal system development strategy. Modeling of development processes and analysis of modeling results are performed.

Key words: optimal aggregation, retail, competition, production, market windows, training, adaptation.

Вступ

Дана робота є частиною комплексу моделей і програм оптимального управління всіма етапами і підсистемами – від постачання ресурсами до продажу продукції виробництва. Відмінність від аналогів – всі задачі управління вирішуються на базі єдиної методології оптимального агрегування. Унікальні особливості розробки – зняття проблеми розмірності об'єкту, відсутність математичних спрощень моделей і багатовимірного пошуку. Очевидна і досяжна мета розробки – підвищення ефективності управління виробництвом і розвитком малими і середніми бізнесами. Розробка розрахована на використання в режимі СПР користувача, вона дає не тільки рішення актуальних задач управління виробництвом, а також краще розуміння об'єкта і отримання практичного досвіду на віртуальній реальності стосовно логіки функціонування свого підприємства.

Комплекс програм і моделей складається з програмних модулів для постановки, рішення і дослідження таких актуальних задач розробки програм і дослідження: процесів оптимального розвитку підприємства з урахуванням моментів (послідовності) запуску окремих виробництв; процесів оптимального розвитку з урахуванням кредитів; процесів оптимального розвитку з урахуванням обмежень попиту на продукти виробництва; процесів оптимального розвитку підприємства з урахуванням обмежень виробничих потужностей по кожному продукту виробництва. Робота базується на [1, 2], де зібрано і узагальнено інші публікації з методології оптимального агрегування. Як типовий приклад подаємо моделювання ринків з «асиметричною інформаційною структурою». Цей термін перекладається «інформація стосовно цінності продукту різна у всіх учасників ринку». На рис. 1 подано схема комп'ютерної системи управління на базі імітаційної моделі «система виробників».

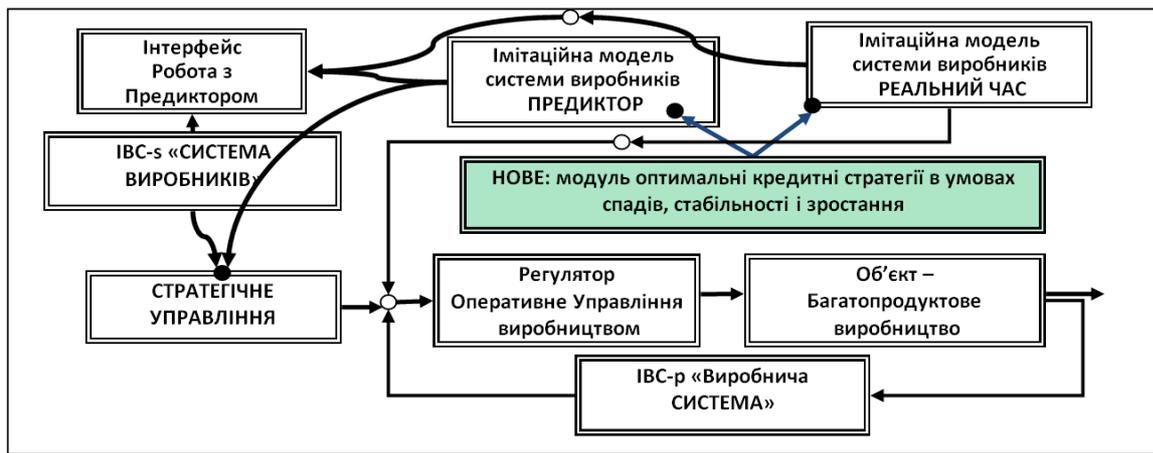

Рис. 1. Схема комп'ютерної системи управління на базі імітаційної моделі «система виробників»

Сценарій процесу розподілу ринку: на ринку певної групи продуктів з'явився новий виробник з ефективним інформаційним забезпеченням і неякісним продуктом. Можемо порівняти динаміку розподілу ринку двох виробників. В [1, 2] подано рішення такої задачі для довільного числа продуктів виробництва і виробників. В даній роботі подано розробку оптимального управління виробництвом для таких ринків.

Результати дослідження

Перший етап розробки - побудова математичної моделі згідно методам прикладного системного аналізу. В даній обмеженій публікації аналізуємо логіку і новизну розробки. На рис. 2 подано схему рішення задачі оптимального управління ритейлом (темпи зняття і виставлення продуктів виробництва на ринок). Ліворуч подані інформаційні блоки, в середині – моделі статичні і динамічні, праворуч – функціональні модулі, що обчислюють оптимальне управління розвитком. Інформаційні зв'язки між функціональними модулями як перетворення вхідних даних певною функцією користувача, оптимальне агрегування. Результатом розробки є відповідні математичні моделі і програмні модулі. Не подаємо зв'язки на схемі – вони численні, статичні і динамічні.

Рис. 2. Схема комп'ютерної системи оптимального управління ритейлом

Наступний етап розробки – вибір ефективної методології розробки моделі і доведення розробки до робочих програм. На рис. 3 подано приклад рішення задачі оптимального управління «комп'ютерно-інтегрованою системою» – управління оптимально агрегованою структурою «виробництво, ритейл» з урахуванням обмежень. Формула в структурному виді на рис. 3 є саме рішенням задачі оптимізації системи поданої у верхній частині рис. 3. Ще одна особливість методів оптимального агрегування – параметризація рішення оптимізаційної задачі. Тобто неважко отримати відповідну функцію чутливості.

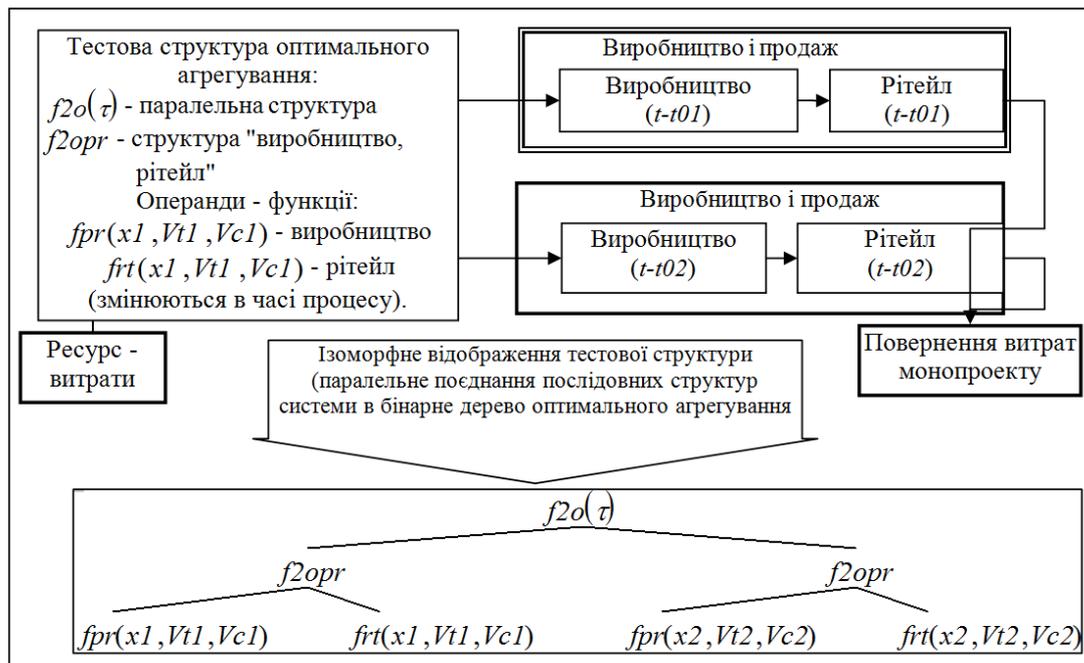

Рис. 3. Схема управління оптимально агрегованою структурою «виробництво, ритейл» з урахуванням обмежень

Висновки

Виконано аналіз і узагальнення моделей ритейлу – доведення продуктів до користувача. Введено і проаналізовано типові функції ритейлу – попиту, пропозиції, «навчання» користувачів і виробників. Подано логіку ситуацій вибору і результати побудови програмних модулів, що реалізують цю логіку. Моделі, побудовані на базі досліджень [1, 2], результати моделювання мають тільки авторські аналоги і є головною частиною нового рішення варіаційної задачі розвитку на базі методології оптимального агрегування. Програмні модулі призначені для вбудовування в системи підтримки рішень для бізнес-аналітика.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боровська Т. М. Метод оптимального агрегування в оптимізаційних задачах: монографія / Т. М. Боровська, І. С. Колесник, В. А. Северілов. – Вінниця: УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2009. – 229 с. – ISBN 978–966–641–285–3.
2. Боровська Т. М. Математичні моделі функціонування і розвитку виробничих систем на базі методології оптимального агрегування: монографія / Т. М. Боровська. – Вінниця: ВНТУ, 2018. – 308 с. – ISBN 978–966–641–731–5.

Боровська Таїса Миколаївна — д-р техн. наук, професор кафедри комп'ютерних систем управління, Вінницький національний технічний університет, e-mail: taisaborovska@vntu.edu.ua

Колесник Ірина Сергіївна — канд. техн. наук, доцент кафедри обчислювальної техніки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: iskolesnyk@gmail.com

Borovska Taisa M. — Dr. Sc. (Eng.), Professor of Computer Control Systems, Vinnytsia National Technical University, e-mail: taisaborovska@vntu.edu.ua

Kolesnyk Irina S. — Cand. Sc. (Eng.), Assistant Professor of the Department of Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, e-mail: iskolesnyk@gmail.com